

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Kamily Kroutilové

na téma

Lexikographische Erfassung der Pronomina

ÚGS 2019, 77 str., přílohy

Obsahová stránka:

Předložená práce se opírá o lexikografickou zkušenost autorky s revizí databázových vstupů do Velkého německo-českého akademického slovníku (dále jen VNČAS). Je proto chvályhodné, že tematizuje problémy se zapracováním gramatických informací do slovníku na základě analýz slovníkových hesel z několika děl, které jsou nyní na trhu k dispozici a představují komerčně významné slovníky překladové (Siebenschlein, Lingea) i jednojazyčné (studijní slovník Langenscheidt).

Práce, která má přímou vazbu na autorčinu praxi na VNČAS, postupuje od lexikografické teorie k oddílu praktickému. Po úvodu týkajícím se typologie slovníků a jejich funkcí se dostává čtenář k úseku o třídách zájmen v němčině. Praktická část je uvedena kapitolou o metodologii, kde se autorka zabývá metodami lexikografické práce a materiálovou základnou (korpusy), zdůvodňuje výběr analyzovaných slovníků. Identifikuje v nich problémová místa v oblasti zpracování zájmen a poučena mnohými chybami, konfrontuje je s vlastními návrhy databázových vstupů do VNČAS, které hesla z ostatních děl kvalitativně převyšují. O těchto skutečnostech se čtenář může přesvědčit pomocí textů, které autorka shromáždila v přílohách.

Autorka se mj. snaží usouvztažnit své téma s tématem uživatelské vstřícnosti, přihlašuje se k tradici *usage notes* a dokazuje, že podezření z plagiátorství je aktuální i v oblasti zpracování zájmen.

Práce je logicky a přehledně členěna, což nelze tvrdit o některých kapitolách, které jsou dost dlouhé (např. 3. 2. 2) a prověřují bohužel čtenářskou bdělost. Prospěla by jim větší strukturace, protože styl, kterým je tato práce napsána, je již tak dost fádňí. Toto je způsobeno poměrně stereotypní skladbou vět a nerespektováním aktuálního členění větného. Autorka si tak sama škodí, protože po věcné stránce se jí nesporně podařilo odhalit mnoho nedostatků v analyzovaných dílech a otrást tak jejich autoritou, co se kvality zpracování gramatických informací u zájmen týče.

Na textu vadí vedle gramatických chyb ve flexi, slovosledu (vyznačených v tištěném exempláři) celá řada maličkostí. Slovesné věty po dvojtečce začínají podle platných pravidel velkým písmenem, v textu se toto nedodržuje. Zkratka pro *sogenannt* je zkracována dle normy *sog.*, nikoliv *sgn.* Výraz *usage note* má plurál *usage notes* a podle něho se k němu chováme z gramatického hlediska (viz str. 47), pravopis *duzen* a *siezen* je třeba dodržovat (viz str. 51). Dále narazíme na věty, jejichž smysl je třeba opravit, aby byly logické (srov. str. 60 *Zurzeit...., sondern...*) Str. 63 nahoře: *Es scheint, ...* Cožpak efektivní lingvistický popis není

zárukou toho, aby slovníky byly k uživateli vstřícné? Takto by se dalo pokračovat a uvést ještě další sporná tvrzení. (Za všechny uvedu alespoň nejasnou interpretaci minimalistické selekce u Bergenholtze na str. 29, která je uvedena Aus diesem Grund...). Jinými slovy: poučený čtenář pochopí, že jde o nešťastné formulace, ale text je určen i čtenářům nepoučeným, a pro ty představuje celá řada vět problém.

Bibliografie má dvojitou úpravu (5.1 je upravena jinak než 5.4).

Pro obhajobu navrhuji dvě témata, na nichž by měla autorka dokázat schopnost logické argumentace:

1. Vysvětlíte pojetí **proskripce** v české tradici a u Bergenholtze.
2. Vysvětlíte termíny *Bedeutungsbeschreibung* a *Bedeutungsumschreibung*. Které české ekvivalenty jim odpovídají? Jakou roli hrají v jednojazyčné a překladové lexikografii?
3. Vyskytují se vůbec lexikografické definice resp. parafráze v překladových slovnících?

Celkový dojem: Práci by prospělo minimálně jedno kritické pročtení, aby byly odstraněny nedbalé (a někdy i nelogické) formulace včetně jazykových prohrěšků.

Závěr:

Práce splnila cíl na ni kladený. Vzhledem k množství chyb a formulačních nejistot ji hodnotím stupněm *dobře*. Toto hodnocení se ale může dle kvality obhajoby samozřejmě změnit.

Praha 13. 8. 2019

doc. PhDr. Marie Vachková, Ph.D.